

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Ndc/12/2021
Identifikačné číslo spisu: 1021200583
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1021200583.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu EuroSpotrebiteľ, so sídlom v Kysuckom Novom Meste, Sládkovičova 1222/73, IČO: 51 428 148, proti žalovanej Slovenská pošta, a.s., so sídlom v Banskej Bystrici, Partizánska cesta 9, IČO: 36 631 124, o abstraktnej kontrole, vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 14C/1/2021, o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14C/1/2021 s postúpením sporu Krajským súdom v Bratislave sp. zn. 11C/1/2021 nie je d ô v o d n ý.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici predložil spor vedený na tomto súde pod sp. zn. 14C/1/2021 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) na rozhodnutie o príslušnosti z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Bratislave. Nesúhlas s postúpením veci odôvodnil tým, že má za to, že v danej veci nejde o konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach definovanej v § 301 CSP, pretože predmetom žaloby nie je skúmanie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou a nejedná sa ani o nekalé obchodné praktiky žalovanej tak, ako ich definuje a vyplývajú z ducha zákona o ochrane spotrebiteľa a berúc do úvahy aj uvedenia klamlivých obchodných praktík a agresívnych obchodných praktík tak, ako sú obsiahnuté v prílohe č. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa. Pokiaľ sa žalobca domáha súdnej kontroly plnenia si povinností určitého subjektu, ktorý je síce vo vzťahu so spotrebiteľom ohľadom poskytovania poštových a peňažných služieb dodávateľom, avšak namietané „nezákonné“, „klamlivé“ a „nekalé“ obchodné praktiky žalovanej vyplývali z legislatívnych obmedzení prijatých uzneseniami a nariadeniami vlády Slovenskej republiky a opatreniami úradu verejného zdravotníctva, podľa názoru Krajského súdu v Banskej Bystrici nemôže ísť o konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach. Zmyslom tohto konania vo všeobecnosti je preskúmanie, súdna kontrola a následné vyslovenie neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, resp. v iných zmluvných dokumentoch, alebo určiť obchodnú praktiku za nekalú mimo rámca všeobecného sporu medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Výsledkom právneho

posúdenia definovanej konkrétnej zmluvnej podmienky alebo obchodnej praktiky je záver o ich rozpore s objektívnym spotrebiteľským právom. Preto i výrok rozsudku znie, resp. označuje konkrétnu zmluvnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve určujúcu ako neprijateľnú alebo určenie konkrétnej nekalej obchodnej praktiky dodávateľa v spotrebiteľskom vzťahu. Znenie neprijateľnej podmienky obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve alebo nekalej obchodnej praktiky musí byť v prípade kondemnačného rozsudku výslovne vo výroku uvedené, pričom musí byť výsledkom súdneho prieskumu s verdiktom, že je rozporné so spotrebiteľským právom.

2. Podľa § 36 ods. 1 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný.

3. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

4. Podľa § 43 ods. 1 CSP ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

5. Podľa § 43 ods. 2 CSP ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ktorý je ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Krajskému súdu v Bratislave podľa § 43 ods. 2 CSP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti, prejednal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu nie je dôvodný.

7. Podľa § 31 ods. 1 písm. b/ CSP na konanie v sporoch z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici pre obvody Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Žiline a Krajského súdu v Trenčíne.

8. Citované ustanovenie CSP je jedinou výnimkou v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach z takmer bezvýnimočne zavedeného pravidla o druhej príslušnosti súdu, v zmysle ktorej rozhoduje v prvej inštancii zásadne okresný súd. V konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, kde sa rozhoduje o neprijateľnosti zmluvných podmienok, rozhoduje v prvej inštancii krajský súd.

9. Podľa § 301 CSP konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach je konanie, v ktorom súd skúma neprijateľnosť zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou a nekalé obchodné praktiky nezávisle od okolností konkrétneho prípadu.

10. Podľa § 302 CSP žalobu podľa § 301 môže proti dodávateľovi podať iba právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa a orgán dohľadu podľa osobitného predpisu.

11. Právna úprava sporov s ochranou slabšej strany (§ 290 a nasl. CSP) vrátane konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach (§ 301 CSP) predstavuje implementáciu smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2009/22/ES z 23. apríla 2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (ďalej aj „smernica 2009/22/ES“). Ide o osobitný typ konania, ktorého zmyslom a účelom je vysloviť neprijateľnosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách alebo určiť obchodnú praktiku za nekalú mimo rámca konkrétneho sporu medzi spotrebiteľom a dodávateľom, na návrh osobitne procesne legitimovaných subjektov (§ 302 CSP) a so špecifickými účinkami rozsudku (§ 305 CSP). Podľa smernice 2009/22/ES osobitná procesná legitimácia na uplatnenie žalobného práva v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach svedčí predovšetkým: a) nezávislému orgánu, príp.

niekoľkým orgánom špecificky zodpovedným za ochranu záujmov uvedených v článku 1 smernice 2009/22/ES v členských štátoch, v ktorých tieto orgány existujú, alebo b) organizáciám, ktorých účelom je ochrana záujmov uvedených v článku 1 smernice 2009/22/ES v súlade s kritériami stanovenými vnútroštátnym právom. Procesnou legitimáciou na uplatnenie žaloby z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach disponujú dve kategórie subjektov, a to 1) právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa, ide o tzv. spotrebiteľské ochranné združenia a 2) orgány dohľadu podľa osobitných predpisov (v podmienkach Slovenskej republiky predovšetkým Národná banka Slovenska a Slovenská obchodná inšpekcia, ktorej doterajšia prevažne verejnoprávna ingerencia do ochrany práv spotrebiteľa sa rozširuje aj na oblasť tohto druhu súdneho konania).

12. Z obsahu spisu najvyšší súd zistil, že v danom spore sa žalobca žalobou podanou na Krajský súd v Bratislave v zmysle žalobného petitu domáhal určenia, že:

„nepravdivé tvrdenia žalovanej, že spotrebiteľia (občania) sú (boli) povinní v relevantnom období 2020 a 2021 splniť si (údajnú) zákonnú povinnosť v priestoroch a pobočkách žalovanej vždy používať za účelom riadneho prekrytia horných dýchacích ciest (nos a ústa) preventívne ochranné pomôcky, ktorými sú rúško, respirátor bez výdychového ventilu, šál, alebo šatka a to na verejnosti v exteriéroch alebo na verejnosti v priestoroch interiérov budov žalovanej,

nepravdivé tvrdenia žalovanej, že spotrebiteľia (občania) sú (boli) povinní splniť si (údajnú) zákonnú povinnosť v priestoroch a pobočkách žalovanej preukazovať sa platným negatívnym výsledkom z antigénového testovania o COVID-19,

boli a sú protiprávna nekalá obchodná praktika v neprospech spotrebiteľov",

a aby súd zakázal žalovanej používať tieto nekalé obchodné praktiky alebo nekalé praktiky s rovnakým významom vo všetkých spotrebiteľských zmluvách alebo v iných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou alebo v obchodnom styku.

13. Podľa názoru najvyššieho súdu v danom prípade neexistuje rozpor medzi prejavom žalobcu (§ 302 CSP) urobeným v jeho žalobnom podaní a jeho vôľou. Formálne označenie žaloby korešponduje s jej obsahom, ktorej jednoznačným cieľom je iniciovať konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach v zmysle § 301 a nasl. CSP. Posúdiť charakter predmetu konania v zmysle žaloby a žalobného petitu, či uvedené tvrdenia žalovanej boli a sú nekalá obchodná praktika v neprospech spotrebiteľov, ako aj procesnú legitimáciu strán sporu (ne/existenciu pasívnej a aktívnej vecnej legitimácie strán) je práve úlohou Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu kauzálny príslušného na konanie podľa § 31 ods. 1 písm. b/ CSP ak tento dospeje k záveru, že v predmetnom konaní absentuje spotrebiteľský vzťah (bez existencie ktorého sa abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach nemožno s úspechom domáhať), žalobu zamietne. Kauzálna príslušnosť znamená, že určité typy káuz prejednávajú len veľmi špecificky určené súdy. Jej zmyslom je istá miera špecializácie súdov a sudcov.

14. Vyslovením kauzálnej nepríslušnosti Krajského súdu v Banskej Bystrici vo vyššie uvedenom kontexte by najvyšší súd neprípustne zmenil predmet civilného sporu, ktorý zásadne neurčuje súd, ale žalobca ako tzv. dominus litis modelujúci predmet súdnej ochrany (§ 131 CSP) a označujúci jednotlivé strany sporu (§ 132 ods. 1 CSP).

15. Najvyšší súd preto v súlade s § 43 ods. 2 CSP rozhodol o tom, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením mu sporu nie je dôvodný.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.